

Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta

Työttömien Keskusjärjestön Syyskoulutus 1.12.2021

Lars Leemann 1.12.2021

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU
DIACONIA
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Vipuvoimaa

EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Mitä osallisuus on? Eli mitä halutaan mitata?

- Termi ”osallisuus” on käytetty hyvin usein, mutta kontekstista riippuen viitataan sillä eri asioihin, esim. palveluissa usein asiakasosallisuuteen
- Tutkimuskirjallisuudessa osallisuus jaetaan objektiivisiin (esim. toimeentulo, ystävien määrä, osallistuminen johonkin toimintaan) ja subjektiivisiin tekijöihin (esim. johonkin yhteisöön kuuluminen)
- Sokrassa teimme osallisuuden määrittely ja teoreettinen viitekehys, jotka sisältävät sekä objektiivisiä että subjektiivisiä tekijöitä

Osallisuusindikaattori

- Osallisuusindikaattori on kehitetty THL:ssä Sosiaalisen Osallisuuden Edistämisen Koordinaatiohankkeessa (Sokra) ja pohjautuu Sokran teoreettiseen viitekehukseen: Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa (Isola ym. 2017)
- Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta
 - Merkityksellisyyden kokemus (esim. Martela & Steger 2016)
 - Toimijauskomukset (esim. Ford 1992, Sen 1999)
 - Sosiaalisen vuorovaikutuksen koettu laatu (esim. Max-Neef 1991, Sen 1985, 1999)

Osallisuusindikaattori

- Osallisuusindikaattori kostuu 10 väittämästä
- Sopii sekä väestötutkimuksiin että vaikutusarviointeihin
- Vastaaja ilmaisee jokaisen väittämän kohdalla, onko hän ”täysin samaa mieltä”, ”jokseenkin samaa mieltä”, ”ei samaa eikä eri mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä” tai ”täysin eri mieltä”
- Vastausten lasketaan summa, joka muunnetaan asteikolle 0–100 pistettä (ohjeet: thl.fi/osallisuusindikaattori)

Osallisuusindikaattori

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Merkitse jokaisen väittämän kohdalla se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi.

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä	☐	☐	☐	☐	☐
Saan myönteistä palautetta tekemisistäni	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tarpeellinen muille ihmisille	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen, että elämälläni on tarkoitus	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita	☐	☐	☐	☐	☐
Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että minuun luotetaan	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin	☐	☐	☐	☐	☐

© Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2019, all rights reserved

Osallisuusindikaattori

- Osallisuusindikaattori on tieteellisesti validoitu:
- Pätevyys: Se mittaa, mitä pitäisikin mitata (osallisuuden kokemus)
- Luotettavuus: Se toimii hyvin
- Validointiartikkeli julkaistiin 2021:
Leemann, L., Martelin, T., Koskinen, S., Härkänen, T. & Isola, A.-M. (2021). Development and Psychometric Evaluation of the Experiences of Social Inclusion Scale. *Journal of Human Development and Capabilities*. Ahead of print. <https://doi.org/10.1080/19452829.2021.1985440>

Osallisuusindikaattori

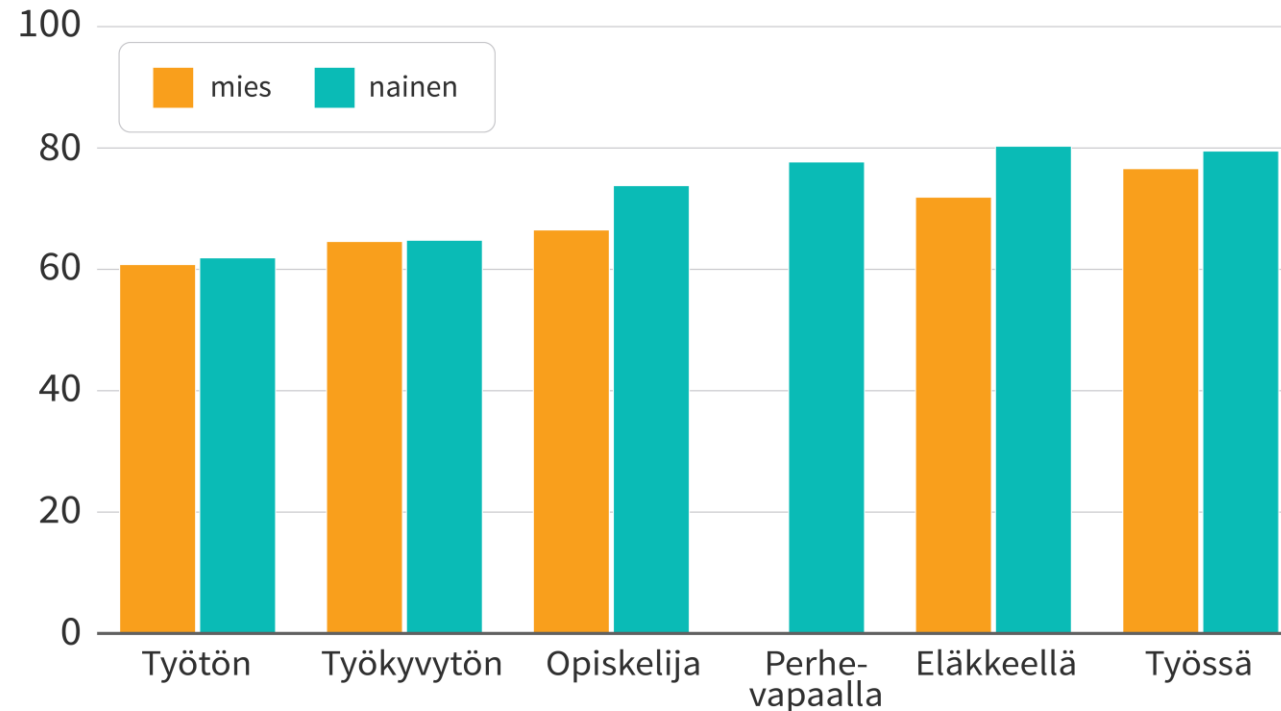
- Väestötutkimus osoittaa, että osallisuusindikaattori on vahvasti yhteydessä **sosioekonomisiin tekijöihin** kuten esim. työmarkkina-asemaan, koulutustasoon, taloudelliseen tilanteeseen ja köyhyyskokemuksiin.
- Toisaalta osallisuuden kokemus on myös vahvasti yhteydessä **koettuun terveyteen, hyvinvointiin, työ- ja toimintakykyyn**, esim. psyykkiseen kuormittuneisuuteen, yksinäisyyteen ja tulevaisuuden suunnitteluun.

Osallisuuden kokemus **työmarkkina-aseman mukaan** 18–64-vuotiaiden keskuudessa

thl

Osallisuuden kokemus näytetään osallisuusindikaattorin keskiarvona, skaala 0–100 pistettä.

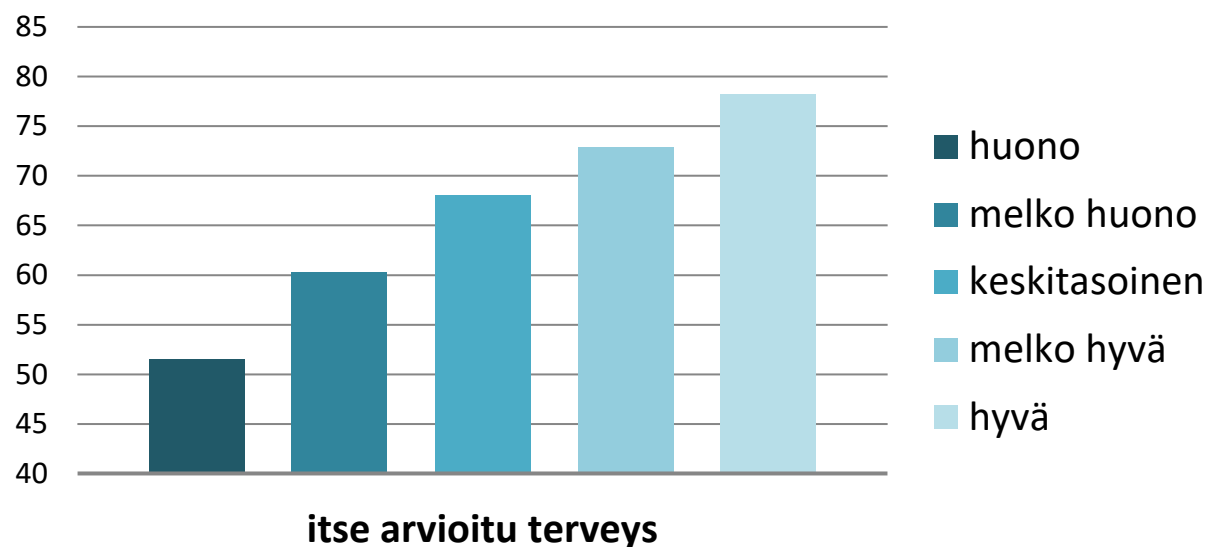

Osallisuusindikaattori kartoittaa muun muassa sitä, kokeeko vastaaja päivittäiset tekemisensä merkityksellisiksi, pystyykö hän vaikuttamaan asioihin ja kuuluuko hän itselleen tärkeään yhteisöön. Sukupuolietieto väestökisteristä.

Lähde: FinSote 2019, THL 2021

Osallisuusindikaattorin yhteys koettuun terveyteen

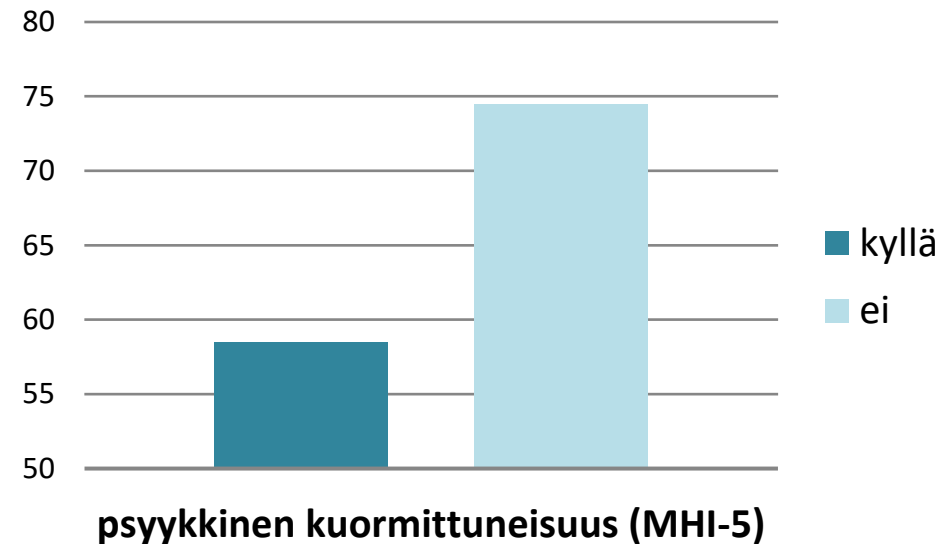
- Terveydentila: itse arvioitu terveydentila (osallisuusindikaattori 0–100)

Lähde: Leemann, Lars (2020). Alustavat tulokset osallisuusindikaattorin yhteyksistä muihin ilmiöihin. Sokran kyselytutkimuksen tulokset. Verkkojulkaisu: Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemuksta (Thl.fi/Sokra)

Osallisuusindikaattorin yhteys koettuun hyvinvointiin

- Psyykkinen hyvinvointi: kuormittuneisuus (osallisuusindikaattori 0–100)

Lähde: Leemann, Lars (2020). Alustavat tulokset osallisuusindikaattorin yhteyksistä muihin ilmiöihin. Sokran kyselytutkimuksen tulokset. Verkojulkaisu: Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta (Thl.fi/Sokra)

Kenelle osallisuusindikaattori sopii?

- Osallisuusindikaattori on käytetty sekä väestötutkimuksissa että vaikutusarvioinneissa (mukana eri hankkeissa ja esim. STEA mittaripilotissa)
- Kokemuksemme osoittaa, että osallisuusindikaattori voi käyttää hyvin erilaisten kohderyhmien kanssa. Osallisuusindikaattori on pilotoitu myös ns. haastavien kohderyhmien kanssa (esim. lukuhäiriöisten kärsivät tai päihdekäyttäjät).

Kenelle osallisuusindikaattori sopii?

- Periaate on kuitenkin, että vastaaja pystyy vastata itse
- Osallisuusindikaattori on tieteellisesti validoitu ja täysivaltaisille työikäisille, mutta käytetty myös nuorten ja ikäihmisten parissa
- Työkalu sellaisten toimintojen vaikutusarviointiin, jotka pyrkivät edistämään osallisuuden kokemusta

Miten osallisuusindikaattorin käytetään?

- Kertaluonteinen kysely antaa tietoa siitä, millaisia ihmisiä hakeutuvat johonkin toimintaan (tavoitellaanko oikeaa kohderyhmää eli osallisuusindikaattorin tapauksessa ihmisiä, joiden osallisuuden kokemus on matala)
- Varsinaisissa vaikutusarvioinnissa on yleisesti tarkoitus arvioida muutosta (tapahtuuko tavoiteltu muutos eli vahvistuuko osallisuuden kokemusta)
- Tähän tarvitaan vähintään 2 mittauspistettä: alku- ja loppuvaiheessa

Miten osallisuusindikaattorin käytetään?

- Koska osallisuusindikaattori mittaa pelkästään osallisuuden kokemusta, on hyvä miettiä muita relevantteja tietoja: taustamuuttujia (esim. ikä, sukupuoli, työttömyyden kesto, asuinpaikka tms.) ja muita olennaisia tietoja (esim. yksinäisyys, koettu terveys, toiminnan koettu mielekkyys, asenteet, tms.)
- Paras on kerätä tietoa yksilöntasolla (vastaaja tunnistettava): mahdollistaa tarkkoja analyyskejä muutoksista

Miten osallisuusindikaattorin käytetään?

- Jos haluat käyttää osallisuusindikaattorin, ottaa yhteys minulle
- Ohjeet: thl.fi/osallisuusindikaattori
- Kysely voi olla paperilla tai sähköinen
- Osallisuusindikaattori on tärkeä käyttää virallisessa muodossa. Erityisesti osallisuusindikaattorin väittämiä tai niiden järjestystä ei saa muuttaa tai muunnella, eikä jättää pois.

Lisätieto

- Sosiaalisen Osallisuuden Edistämisen Koordinaatiohanke: thl.fi/Sokra
- Osallisuusindikaattorin ohjeet: thl.fi/osallisuusindikaattori
- Osallisuuden viitekehys: [Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa](#) (Isola ym. 2017)
- Osallisuusindikaattorin validointiartikkeli: [Development and Psychometric Evaluation of the Experiences of Social Inclusion Scale](#)

Yhteystiedot

thl.fi/sokra

Lars Leemann
tutkija

etunimi.sukunimi@thl.fi

029 524 7509

SOSIAALISEN OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN KOORDINAATIOHANKE – SOKRA

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto